15/07/2023

«Και έσονται οι δύο εις σάρκαν μίαν» – 40 χρόνια από τον πρώτο πολιτικό γάμο στην Ελλάδα – Τι άλλαξε μετά τα μνημόνια και την πανδημία

/ Επικαιρότητα

«Από δε αρχής κτίσεως άρσεν και θήλυ εποίησεν αυτούς· ένεκεν τούτου καταλείψει άνθρωπος τον πατέρα αυτού και την μητέρα, και έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν· ώστε ουκέτιεισίν δύο αλλά μία σαρξ» (Μάρκου, 10, 6-8). **Ήταν 18 Ιουλίου 1982 όταν έγινε ο πρώτος πολιτικός γάμος στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στο χωριό Φραντάτο της Ικαρίας, μεταξύ της ντόπιας Σταματούλας Πλακίδα και του Δημήτρη Μαύρου από τη Νάξο.**

- **Της Δέσποινας Σωτηρίου**

«Όχι μόνο το χωριό, αλλά η μισή Ικαρία είχε έρθει στον γάμο των παιδιών, στην πλατεία. Ο κόσμος του νησιού ήταν προοδευτικός ανέκαθεν. Οικογενειακώς ήμασταν αποστασιοποιημένοι από τις θρησκευτικές αντιλήψεις και τα διάφορα

γύρω από τη θρησκεία. Στο μεταξύ, είχε έρθει πια το πλήρωμα του χρόνου να αποσυνδεθεί ο γάμος από τη θρησκεία», δήλωνε ο **πρώην Πρόεδρος του Φραντάτου Ικαρίας, Σπύρος Πλακίδας**.
Είχε προηγηθεί στις 17 Φεβρουαρίου η έναρξη της συζήτησης στη **Βουλή των Ελλήνων**: η τότε κυβέρνηση του **Ανδρέα Παπανδρέου** στο πλαίσιο της πλήρους αναδιάρθρωσης και ανανέωσης του οικογενειακού δικαίου άνοιγε τον δρόμο για τη θέσπιση του πολιτικού γάμου ως «ισόκυρου» με τον θρησκευτικό.

Ακολούθησε στις 22 Μαρτίου η ψηφοφορία σύμφωνα με την οποία η **Βουλή των Ελλήνων** ενέκρινε τον νόμο 1250 για τον πολιτικό γάμο, με τις αρνητικές ψήφους της Νέας Δημοκρατίας. Και με το Προεδρικό Διάταγμα 391 (ΦΕΚ Α 73/18.06.1982) καθορίζονται οι λεπτομέρειες για την τέλεση του πολιτικού γάμου.
Αρχικά, η ένωση στο δημαρχείο είχε πολύ μικρή απήχηση, ωστόσο με την πάροδο των ετών, οι πολιτικοί γάμοι ξεπέρασαν τους θρησκευτικούς, δημιουργώντας εύλογη ανησυχία και προβληματισμό.

Τα στοιχεία προκαλούν προβληματισμό

Σύμφωνα με στοιχεία της **ΕΛΣΤΑΤ** για το έτος 2012, οι πολιτικοί γάμοι ξεπέρασαν για πρώτη φορά τους θρησκευτικούς με ποσοστό 51,8% έναντι 48,2%. Αξίζει να σημειωθεί ότι την τελευταία δεκαετία, που σημαδεύτηκε από τα μνημόνια και τη πανδημία παρατηρείται στροφή των νέων προς τους πολιτικούς γάμους.

Image not found or type unknown

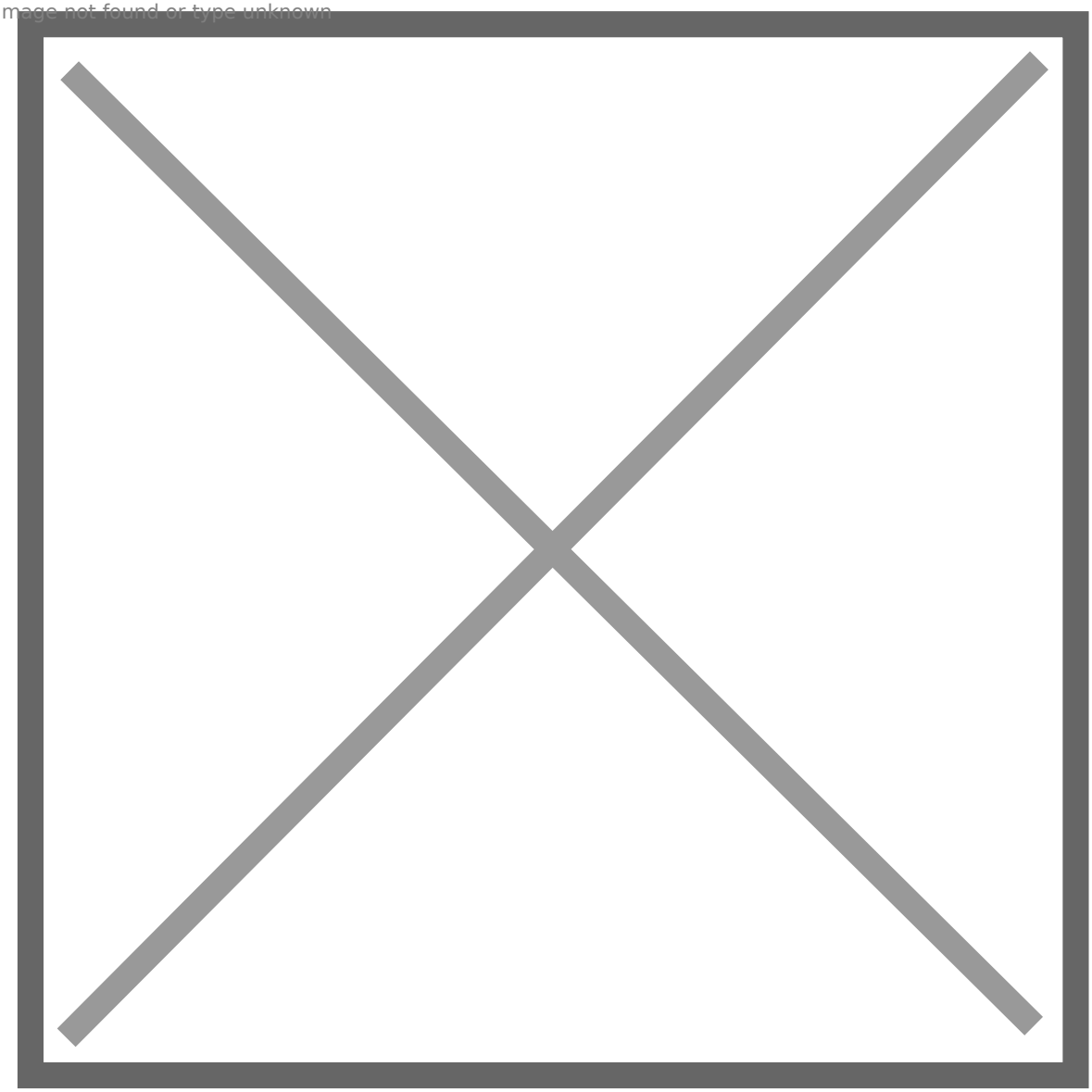

Το 1991 τελέστηκαν 6.568 γάμοι στη χώρας, εκ των οποίων 59.710 ήταν θρησκευτικοί (91,1%) και μόλις 5.858 πολιτικοί (8,9).

Το 2021 η τελευταία χρονιά για την οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία από την **Ελληνική Στατιστική Αρχή**, τελέστηκαν 40.759 γάμοι, εκ των οποίων 18.478 θρησκευτικοί (45,4%) και 22.272 πολιτικοί (54,6).

Η χρονιά με το υψηλότερο ποσοστό πολιτικών γάμων, αλλά και τον χαμηλότερο αριθμό γάμων γενικότερα ήταν το 2020, όταν τα μέτρα κατά της πανδημίας ήταν πολύ αυστηρά. Τότε, τελέστηκαν 31.465 γάμοι εκ των οποίων οι 11.935 ήταν στην εκκλησία (37,9%) και 19.540 (62,1%) στο δημαρχείο.

Οι αντιδράσεις και η θέση της Εκκλησίας

«Από δε αρχής κτίσεως άρσεν και θήλυ εποίησεν αυτούς˙ ένεκεν τούτου καταλείψει άνθρωπος τον πατέρα αυτού και την μητέρα, και έσονται οι δύο εις σάρκα μίαν˙ ώστε ουκέτιεισίν δύο αλλά μία σαρξ» (Μάρκου, 10, 6-8).

Οι ανωτέρω λόγοι του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού αποτελούν την βάση της πίστεως της **Εκκλησίας**, ότι το Μυστήριο του Γάμου εθεσπίσθη με την ευλογία του Θεού ήδη από την στιγμή της θείας δημιουργίας. Ο **Απόστολος Παύλος** στην προς Εφεσίους Επιστολή παραλληλίζει την ένωση του ανδρός και της γυναικός με την ένωση του Νυμφίου Χριστού με την Νύμφη Εκκλησία.

Έτσι, ο φυσικός δεσμός του ζεύγους είναι και πνευματικός με την ευλογία του Θεού Δημιουργού και του εκκλησιαστικού αγιασμού. Αν και η πατερική θεολογία θεωρεί την ευλογημένη ένωση του ζεύγους ως ήδη ολοκληρωμένο μυστήριο, εν τούτοις τονίζει με έμφαση και την κύρια συνέπεια αυτού, δηλαδή την απόκτηση τέκνων.

Είναι αξιοσημείωτο, ότι ο **Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός**, συνοψίζοντας την

πατερική παράδοση, γράφει ότι ο γάμος «εθεσπίσθη» για να πολεμηθή ο έσχατος εχθρός του ανθρώπου, ο θάνατος (... ώστε διά το μη εκτριβήναι και αναλωθήναι υπό του θανάτου ο γάμος επινενόηται, ως αν διά της παιδοποιίας το γένος των ανθρώπων διασώζηται).

Η **Ιερά Σύνοδος της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος** σε σύγκλισή της από 19-21 Ιανουαρίου 1982 με απόφαση της τοποθετήθηκε με τις κάτωθι θέσεις επί του πολιτικού γάμου:

> Σύμφωνα με την δογματικήν διδασκαλίαν της Ορθοδόξου Εκκλησίας, ο γάμος είναι μυστήριον και για την κανονική και νόμιμη σύστασή του απαραίτητο στοιχείο είναι η Ιερολογία του. Άλλου είδους γάμο δεν αναγνωρίζει για τους πιστούς της. Γι' αυτό το λόγο, κατά την πίστη της Εκκλησίας, ο πολιτικός γάμος αποτελεί πορνεία και μοιχεία και παραβίαση της δογματικής διδασκαλίας περί Μυστηρίων. Είναι λοιπόν φανερόν, ότι ο πολιτικός γάμος δεν μπορεί να θεωρηθεί από την Εκκλησία ως ισόκυρος και ισοδύναμος προς τον θρησκευτικόν γάμο των ορθοδόξων.
>
> Εξ αιτίας όμως των ολίγων εκείνων, που θεωρητικά υποστηρίζουν ότι είναι άπιστοι και άθεοι, ανέχεται η Εκκλησία την θέσπιση πολιτικού γάμου, για να μην εμπαίζεται το μέγα μυστήριο του γάμου από ανθρώπους που δεν πιστεύουν στην ιερότητά του και για να εξυπηρετηθούν οι αλλόθρησκοι και οι ετερόδοξοι.
>
> Όσοι Ορθόδοξοι τελούν πολιτικό γάμο, «θέτουν εαυτούς μόνοι των εκτός της Εκκλησίας, εφ' όσον ευσυνειδήτως και δημόσια απαρνούνται θεμελιώδη της πίστεως επιταγήν. Επομένως, μετά πολλής λύπης, οι τελικώς και αμετανοήτως εμμένοντες εις την απιστίαν αυτήν, αποκόπτονται της Εκκλησίας εξ' ιδίας αυτών υπαιτιότητος και στερούνται των ευλογιών και των ευχών της».
>
> Η Διαρκής Ιερά Σύνοδος με την υπ' αριθμ. 2320/19-5-1982 Εγκύκλιόν της «προς τους Σεβ. Μητροπολίτας της Εκκλησίας της Ελλάδος» για τις προϋποθέσεις τελέσεως θρησκευτικού γάμου, βάσει του Ν.1250/1982 δεν παραλείπει να «επισημειώσει» ότι «τέκνα της Εκκλησίας λογίζονται όσα σέβονται και ευλαβούνται τα Ιερά Αυτής Μυστήρια».

Αλλά και ο **τότε μητροπολίτης Δημητριάδος Χριστόδουλος Παρασκευαϊδης, μετέπειτα αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδας**, χαρακτήριζε τον πολιτικό γάμο «ανίερο μείξιν» και για εκείνους που θα τον επέλεγαν, διακήρυσσε ότι διέπρατταν «πορνείαν ηθικώς κολαζομένην»: *«Ο πολιτικός γάμος είναι άθεσμος μείξις, είναι καταπάτησις της εκκλησιαστικής διδασκαλίας, είναι αίρεσις. Ο τοιούτος γάμος είναι, άνευ περιστροφών, μείξις ανίερος και κατάκριτος, ελευθέρα συμβίωσις άθεσμος και αμαρτωλός»*

.

Τι γίνεται με τα παιδιά;

Συνοδική Επιτροπή επί των Δογματικών και Νομοκανονικών Ζητημάτων 2011 – 2015

Βάπτιση τέκνων, τα οποία προέρχονται από πολιτικό γάμο

Είναι γνωστόν ότι οι τελούντες πολιτικό γάμο ορθόδοξοι θέτουν εαυτούς μόνοι τους εκτός **Εκκλησίας**, εφ΄ όσον ενσυνείδητα και δημοσία απαρνούνται την περί των 7 μυστηρίων δογματική διδασκαλία της Εκκλησίας(1). Δεδομένου ότι , κατά τον **Απόστολο Παύλο**, *«το μυστήριον τούτο (του γάμου), μέγα εστίν»* όσοι εκ των Χριστιανών προκρίνουν τον πολιτικό γάμο αντί του εκκλησιαστικού μυστηρίου στερούν εκουσίως εαυτούς της ευλογίας της Εκκλησίας. Και ούτως ειπείν μόνοι των θεωρούν εαυτούς αναξίους της εκκλησιαστικής ευλογίας.
Η άρνηση όμως βαπτίσεως , εκ μέρους ορισμένων ιερέων, τέκνων, τα οποία προέρχονται εκ πολιτικού γάμου των γονέων των *«είναι άστοργος και αδικαιολόγητος, νευουδανός κανονικού και θεολογικού ερείσματος»*(2).
Τοιουτοτρόπως, εφ’ όσον οι γονείς, οι οποίοι έχουν τελέσει πολιτικό γάμο , προσέρχονται εις την Εκκλησία για να βαπτίσουν τα παιδιά τους, έκαστον των οποίων αποτελεί ιδίαν εικόνα του Θεού και ανεξάρτητη ηθική προσωπικότητα, η **Εκκλησία**

ως φιλόστοργος μητέρα εκδέχεται ως θετική την ενέργεια αυτή. Και με τη συγκατάβαση και στοργή της **Εκκλησίας** επηρεάζονται ευμενώς κα διευκολύνονται τα μέγιστα εις την εν καιρώ τέλεση και του θρησκευτικού τους γάμου, προς πλήρη αποκατάσταση των πνευματικών των δεσμών με τη **Μητέρα Εκκλησία**.

(Φωτογραφία: Ραφαήλ Γεωργιάδης / ope.gr)